

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1B

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Κείμενο 1

**Ψεύτικοι ή αληθινοί οι φίλοι στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
Μπορούμε να στηριχτούμε σ' αυτούς, όταν τους έχουμε ανάγκη;**

Ζούμε στην εποχή του τηλεφώνου, της τηλεόρασης και του υπολογιστή. Μια εποχή που χαρακτηρίζεται τόσο από την ευρεία χρήση των ηλεκτρονικών συσκευών όσο και από τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας με σκοπό τη διευκόλυνση και την απλοποίηση της ζωής μας. Η νέα γενιά έχει προσαρμοστεί τόσο σε αυτήν την εποχή που δείχνει να έχει εθιστεί σε αυτόν τον τρόπο ζωής. [...]

Από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται η άποψη ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλείνουν τους ανθρώπους στον εαυτό τους και τους απομακρύνουν από το περιβάλλον και τον έξω κόσμο. Είναι γνωστό ότι ένα μεγάλο θεωρητικό πλεονέκτημα των μέσων είναι τελικά ψεύτικο και παραπλανητικό. Πολλοί άνθρωποι, κυρίως νέοι, ανοίγουν λογαριασμούς στο facebook πιστεύοντας πως θα αποκτήσουν περισσότερους φίλους και θα γίνουν κοινωνικά αποδεκτοί. Αυτό είναι μια μεγάλη πλάνη, μια μεγάλη απάτη. Οι διαδικτυακοί φίλοι σπάνια, έως και ποτέ, μπορούν να πάρουν θέση και να παίξουν καταλυτικό ρόλο σε θέματα συμπαράστασης και υποστήριξης όπως ένας πραγματικός φίλος. Δεν μπορούν να χαρούν μαζί μας και να μας «κρατάνε» το χέρι στις δύσκολες στιγμές. [...] Επιπλέον, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η άμεση επικοινωνία, αυτή που γίνεται πρόσωπο με πρόσωπο, δεν αντικαθίσταται από καμία έμμεση επικοινωνία μέσω facebook ή μηνυμάτων.

(Διασκευή)

Χατζή Ελένη, Γ΄ Τάξη

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://gym-leptok.pie.sch.gr/efivon-aporoseis/index.php/koinonika/25-pseytikoi-i-alithinoi-oi-filoi-sta-mesa-koinonikis-diktyosis-boroyme-na-stirixtoyme-s-af toys-otan-tous-exoume-anagki>

Ημερομηνία ανάρτησης: 29/01/2013

Ημερομηνία ανάληψης αρχείου: 14/01/2023

Κείμενο 2

Άλλο φιλία και άλλο παρέα

Πραγματικός φίλος: το μεγαλύτερο δώρο που μπορεί να προσφέρει ο φίλος είναι η προσοχή του και η παρουσία του. Ο αληθινός φίλος είναι εκείνος που θα βρεθεί κοντά μας, όταν τον έχουμε ανάγκη, και θα βάλει το κινητό του στο αθόρυβο, προκειμένου να ακούσει συγκεντρωμένος το πρόβλημά μας. [...]

Είναι εύκολο για κάποιον να μας στηρίζει στην επιτυχία, αλλά ο πραγματικός φίλος θα βρεθεί δίπλα μας και στα καλά και στα κακά, στο πένθος, στη χαρά, στις αποτυχίες και σε όλα όσα συμβούν στην πορεία της ζωής μας. Είναι σημαντικό να έχει κανείς δίπλα του κάποιον που να τον γνωρίζει πολύ καλά και να τον εμπιστεύεται τόσο, ώστε να του «επιτρέψει» να είναι κοντά του σε όλες τις στιγμές. [...]

Η παρέα με τη φιλία είναι δύο πολύ διαφορετικά πράγματα. Στην παρέα δεν είναι απαραίτητο να ανοίξεις την ψυχή σου όπως σε έναν φίλο. Μερικά αστεία και η συζήτηση πάνω σε θέματα ουσιαστικά, αλλά όχι απαραίτητα προσωπικά, αποτελούν τις δραστηριότητες μιας παρέας. Στην παρέα η σχέση είναι πιο επιφανειακή.

Η φιλία, αν είναι πραγματική, θα διαρκέσει για πάντα και αποπνέει εμπιστοσύνη, εχεμύθεια και συμπάρασταση σ' όλες τις δύσκολες στιγμές! [...] Η παρέα είναι κάτι προσωρινό, κάτι που δεν θα έχει μεγάλη επίδραση μέσα μας. Μια συνάντηση με την παρέα θα γίνει τυχαία και οποιαδήποτε συζήτηση υπάρξει θα είναι επιφανειακή και δεν θα ειπωθεί τίποτα αρκετά προσωπικό.

(Διασκευή)

Γιώργος Χάλκος

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:

<https://a2efimerida.wordpress.com/2019/02/25/%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%bf-%cf%86%ce%b9%ce%bb%ce%af%ce%b1-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%bf-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%ad%ce%b1/>

Ημερομηνία ανάρτησης: 25/02/2019

Ημερομηνία ανάληψης αρχείου: 14/01/2023

A.1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

1. Να σημειώσετε κατά πόσο είναι ορθό (Ο) ή λάθος (Λ) το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων.

(α) Το **Κείμενο 1** είναι πολυτροπικό.

(β) Η συντάκτρια του **Κειμένου 1** συμφωνεί με την άποψη ότι μέσω του facebook οι άνθρωποι αποκτούν περισσότερους φίλους.

(γ) Σύμφωνα με το **Κείμενο 2**, η σχέση των μελών μιας παρέας είναι βαθιά.

(δ) Ο συντάκτης στο **Κείμενο 2** χρησιμοποιεί τρίτο (γ') πρόσωπο, επειδή θέλει να δώσει αντικειμενικότητα στον λόγο του.

(μονάδες 4)

2. Αφού μελετήσετε το **Κείμενο 1**, να εντοπίσετε σε αυτό και να γράψετε **δύο (2) χαρακτηριστικά των διαδικτυακών φίλων**.

(μονάδες 2)

3. Το κοινό θέμα των Κειμένων 1 και 2 είναι η φιλία. Ποια πτυχή του θέματος αυτού αναπτύσσεται στο **Κείμενο 1** και ποια στο **Κείμενο 2**;

(μονάδες 4)

4. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε **τα δομικά μέρη της δεύτερης (2ης) παραγράφου του Κειμένου 1** («Από την άλλη ... μηνυμάτων»).

(μονάδες 3)

5. Αφού βρείτε και γράψετε **το Υποκείμενο** των υπογραμμισμένων ρημάτων στις πιο κάτω προτάσεις, να δηλώσετε **τη μορφή του**.

(α) **Είναι γνωστό** ότι ένα μεγάλο θεωρητικό πλεονέκτημα των μέσων είναι τελικά ψεύτικο και παραπλανητικό. (Κείμενο 1)

(β) Αυτό **είναι** μια μεγάλη πλάνη. (Κείμενο 1)

(γ) Η φιλία, αν είναι πραγματική, **θα διαρκέσει** για πάντα ... (Κείμενο 2)

(μονάδες 3)

6. Να αντιστοιχίσετε τα υπογραμμισμένα ρήματα των προτάσεων της **Α' στήλης** με την έγκλιση και τη σημασία που αναγράφεται στη **Β' στήλη**. [Προσοχή, στη **Β' στήλη** περισσεύουν δύο σημεία!]

Α' στήλη	Β' στήλη
1. « Ζούμε στην εποχή του τηλεφώνου ...» (Κείμ. 1, 1 ^η παράγραφος)	α. Προστακτική - προτροπή
2. «Οι διαδικτυακοί φίλοι σπάνια, έως και ποτέ, μπορούν να πάρουν θέση ...» (Κείμ. 1, 2 ^η παράγραφος)	β. Οριστική - πραγματικό
	γ. Υποτακτική - δυνατό
	δ. Υποτακτική - ευχή

(μονάδες 3)

7. Να εντοπίσετε και να γράψετε **τα ρήματα** της πιο κάτω περιόδου λόγου, δηλώνοντας **τη φωνή** στην οποία ανήκουν.

«Από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται η άποψη ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλείνουν τους ανθρώπους στον εαυτό τους και τους απομακρύνουν από το περιβάλλον και τον έξω κόσμο.» (Κείμενο 1)

(μονάδες 3)

8. Να δηλώσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται τα υπογραμμισμένα ρήματα των πιο κάτω προτάσεων του **Κειμένου 1** και να τα μεταφέρετε στον χρόνο που δηλώνεται στην παρένθεση, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή.

(α) Η νέα γενιά έχει προσαρμοστεί ... (Ενεστώτας)

(β) ... πιστεύοντας πως θα αποκτήσουν περισσότερους φίλους ... (Υπερσυντέλικος)
(μονάδες 4)

9. (α) Από τη **δεύτερη (2^η) παράγραφο του Κειμένου 1**, να εντοπίσετε και να γράψετε ένα (1) αντώνυμο για το επίρρημα «**συχνά**».

(β) Από την **τρίτη (3^η) παράγραφο του Κειμένου 2**, να εντοπίσετε και να γράψετε ένα (1) συνώνυμο για το επίθετο «**αναγκαίο**».

(μονάδες 2)

10. (α) Να γράψετε τα συνθετικά μέρη της λέξης «**τεχνολογία**» (Κείμενο 1).

(β) Στο **Κείμενο 2** χρησιμοποιείται η λέξη «**ψυχή**»: να σχηματίσετε μία (1) άλλη σύνθετη λέξη με πρώτο συνθετικό αυτήν τη λέξη.

(μονάδες 2)

II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Σε **άρθρο** σου που θα δημοσιευτεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό του σχολείου σου, να παρουσιάσεις δύο (2) λόγους για τους οποίους είναι σημαντική η φιλία στη ζωή των ανθρώπων και δύο (2) χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας φίλος, για να είναι αληθινός.

(Έκταση: 200-230 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Σώτη Τριανταφύλλου, «Πιτσιμπούργκο»

Χίος, 27 Δεκέμβρη 1913

Δημοστένη μου, ελπίζω η επιστολή μου να σε βρίσκει καλά. Τηλέφωνα εβάλανε αλλά είν' δύσκολο να πιάσεις. Την Αιγνούσσα πιάνεις μονάχα. Γιατί, Δημοστένη μου, δε γυρίζεις να δουλέψεις στα μαντερίνια; Οι Τούρκοι φύγανε, οι περισσότεροι άντρες είναι κι αυτοί φευγάτοι

στα παπύρια, χρειάζονται χέρια στα μαντερίνια και στη μαστίχα. Πέρασα μαύρα Χριστούγεννα, μοναχή μου, κλεισμένη στο σπίτι, κι όξω λύσσιαξε το ξεροβόρι και το σιτζίμι¹, σ' το λέω Δημοστένη, το νερό έχει ποτίσει πια το σοβά, θα γείρει το ντουβάρι και θα με πλακώσει.

Τη νύχτα των Χριστουγέννων έπεσε κεραυνός στον ανεμόμυλο του Μερούση και σκότωσε μια γελάδα και μια προβατίνα. Η Ειρήνη, ο θειός, η θειά, η Μαριόγκα πήγαν στο γλέντι στο Βουνάκι, αλλ' εγώ εν ήθελα να παιζογλαντίσω². Η ψυχή μου είναι μαύρη και μαργώνω³ εδώ μέσα, εψές εσκεπάστηκα με τρεις μπατανίες, τη μίαν πάνω στην άλλη και ετουρτούριζα. Δεν ημπορώ άλλο να κοιμούμαι μοναχή μου, ξέρω ήντα λες, πως έγινα κιόλας πίζουλη⁴ σαν τη μακαρίτισσα τη μάνα μου.

Ήντα χαμπάρια να σου ειπώ; Ότι θέλουνε να κάμουνε τις 11 Νοέμβρη εθνική γιορτή; Ότι στο καφενείο στο Βουνάκι έγινε σκυλοκαβγάς; Βγήκανε, λέει, μαχαίρια, εν ηξεύρω γιατί. Ο μπάρμπας, που μεγαλοπιάνεται, μου είπε ότι στο Βροντάδο φκιάξανε προσκόπους, αλλά ήντα με μέλλει εμένα για δαύτα; Ήντα είν' οι προσκόποι;

Σήμερα ήβγα αφ' το σπίτι για να γράψω αυτό το γράμμα και να το ποστάρω⁵ και για ν' αγοράσω σαπούνι αφ' του Μαρτάκη. Ο Μαρτάκης τα διαφημίζει σ' όλο το νησί, τα λέει «σαπούνια αποκλειστικώς μόνον δι' οικογενειάρχας». Δημοστένη, ήντα σημαίνει αυτό; Εγώ δηλαδή που είμαι γυναίκα μοναχή εν ημπορώ ν' αγοράσω σαπούνι του Μαρτάκη; Λένε πως λευκαίνει τ' ασπρόρουχα και ε φέρνει φαγούρα, αλλά είναι, λένε, μόνο για οικογενειάρχες. Ήντα να κάμω;

Περιμένω γράμμα σου με το εισιτήριο του караβιού.

Ελέγκω

ΥΓ. Επειδής είπες ότι οι Αμερικάνες είναι τσαούσες, σου λέω κι εγώ ότι πολλές από την «Αδελφότητα των κυριών» της κυρίας Λαδοπούλου είναι και παραείναι τσαούσες. Εγώ εν είμαι τσαούσα που κάθομαι και περιμένω ένα εισιτήριο για παπύρι.

Σώτη Τριανταφύλλου, Πιτσιμπούργκο, Αιγέας, Χίος 2006

Λεξιλόγιο: ¹σιτζίμι: εδώ δυνατή βροχή / ²να παιζογλαντίσω: να διασκεδάσω / ³μαργώνω: παγώνω, μουδιάζω από το κρύο / ⁴πίζουλη: παράξενη, ιδιότροπη / ⁵να το ποστάρω: να το στείλω με το ταχυδρομείο

Ερώτηση Β1

Αφού παρουσιάσετε με συντομία **το θέμα** του πιο πάνω κειμένου, να δηλώσετε **σε ποιο κειμενικό / λογοτεχνικό είδος** ανήκει και να αναφέρετε **δύο (2) χαρακτηριστικά** του συγκεκριμένου είδους, **τεκμηριώνοντας** την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 10)

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Σπήλιος Πασαγιάννης, «Τα ξένα»

Γύρνα, καλέ μου, κι άφησε της ξενιτιάς τις πίκρες.

Έλα να σμίξουμε γλυκά. Θυμήσου με και μένα,
Που τόσα χρόνια ρέβουμαι¹ στην ερημιάς τους πόνους.
Διάβηκαν χρόνια και καιροί οπού σου τρώει τα νιάτα
Η άσπλαχνη η ξενιτιά με το τυράγνισμά² της.
Το έρμο το κορμάκι σου στα ξένα παραδέρνει,
Και στα πικρά τους βάσανα και στις ανεμοζάλες,
Θα μαραζώσει, θα καεί, θα σβήσει κολασμένο.
Τα ξένα δε σε γέρασαν; δε σ' έφαγαν τα ξένα;
Φεύγα τα ξένα, κι είν' οχιές, φιδια φαρμακωμένα,
Και φαρμακώνουν και ρουφούν το αίμα σου καλέ μου.
Έλα, γιατί βαλάντωσα³ και 'ρεψε¹ η καρδιά μου
Αφ' όντας⁴ ξενιτεύτεκες και πήγες σ' άλλους τόπους.
Έλα να ιδείς το γιόκα μας λεβέντη, παλικάρι
Από μωρό που τ' άφησες και μίσεψες⁵, καλέ μου.
Έλα να ιδείς την όμορφη και λυγερή μας κόρη
Που μ' άφησες μικρή - μικρή και τώρα θα την εύρεις
Με τις πλεξούδες σαν οχιές, παρθένα βυζωμένη.
Έλα να ζήσουμε μαζί μες το νοικοκυριό μας
Να 'χουμε τα χωράφια μας, να σπέρνουμε τα στάρια,
Που άσκαφτα κι ανόργωτα είν' τόσα χρόνια τώρα,
Να 'ρχετ' ο θέρος με καλό, που 'ναι ξανθά τα στάχια,
Μαζί να τα θερίζουμε, μ' ολόγλυκα τραγούδια,
Και να το τρώμε το ψωμί χωρίς πικρά φαρμάκια.
Να 'ρχετ' ο τρύγος εύτυχος τ' αμπέλι να τρυγάμε,
Τα ζουμερά σταφύλια του κρασί να τα πατάμε;
Να 'χουμε στο κατώγι μας ολοχρονίς για πιόμα⁶.
Να 'χουμε το λεβέντη μας και τη χρυσή μας κόρη,
Να τραγουδούν στο πλάι μας της νιότης τα τραγούδια,
Να μας θυμίζουν τους καιρούς που διάβηκαν για πάντα,
Να μας γλυκαίνουν την καρδιά με το χαμόγελό τους,
Να μας χαρίζουνε ζωή, παρηγοριά κι ανάσα,
Κι έτσι τα χρόνια να περνούν για μας ευτυχισμένα.
Χωρίς καημούς και βάσανα και πόνους και φαρμάκια.

Γύρνα, καλέ μου, κι άφησε της ξενιτιάς τις πίκρες.

Λεξιλόγιο

¹**ρέβω, ρέβουμαι:** φθείρομαι από την εγκατάλειψη, χάνω τη ζωντανία μου, εξαντλούμαι ψυχικά

²**τυράγνισμα:** βάσανο

³**βαλαντώνω:** θλίβομαι, στεναχωριέμαι πολύ

⁴**αφ' όντας:** από τότε που

⁵**μίσεψες:** ξενιτεύτεκες

⁶**πιόμα:** ποτό

Ερώτηση Β2

«Στα συνεξεταζόμενα κείμενα (*Πισιμπούργκο* και *Τα ξένα*) πρωταγωνιστούν δύο γυναίκες»:

(α) Να γράψετε δύο (2) ομοιότητες που παρουσιάζει η ζωή των γυναικών αυτών και να εξηγήσετε ποια, κατά τη γνώμη σας, βρίσκεται σε δυσκολότερη θέση, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με δύο (2) στοιχεία από τα κείμενα.

(μονάδες 12)

(β) Να εντοπίσετε και να γράψετε δύο (2) κοινά εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς των συνεξεταζόμενων κειμένων, για να περιγράψουν τη ζωή των δύο γυναικών, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με λέξεις/φράσεις από κάθε κείμενο.

(μονάδες 8)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ